

Lizing fəaliyyətində dövlət siyasəti

İlkin QARAYEV

2017

Lizing haqqında

Lizing özündə bank krediti, icarə, investisiya elementlərini cəmləşdirən münasibətlər kompleksidir. Lizing, lizing verənlə lizing alan arasında əksər hallarda uzunmüddətli xarakter daşıyan maliyyə sazişidir. Lizing müqaviləsinə görə lizing verən lizing alana lazım olan əmlakı satıcıdan mülkiyyət hüququ ilə əldə etməli və lizing alanın müvəqqəti sahibliyinə və istifadəsinə verməlidir.

Lizingin tarixi

- Müasir dövrdə istifadə olunan maliyyə lizingi məfhumu ilk olaraq ABŞ-da başlamışdır
- Amerika maliyyə lizinginin banisi, 1952-ci ildə dəmiryolu sahəsində ilk lizing şirkəti yaradan Henri Şonfeld hesab olunur
- Hazırda lizing xidmətləri üzrə dünya bazarının əsas hissəsi “ABŞ – Qərbi Avropa – Yaponiya” üçbucağında cəmlənib

Beynəlxalq təcrübə

İnkişaf etmiş ölkələrdə

- İqtisadiyyata investisiya qoyuluşunun 25-30 faizi lizinq vasitəsilə həyata keçirilir
- Yeni növ məhsulların 80 faizə qədəri icarəyə götürülmüş avadanlıqlarda istehsal olunur
- Lizinq əməliyyatlarının ÜDM-ə nisbəti 2-6% arasında dəyişir

Lizingin üstünlükləri

- Sənədləşmənin nisbətən asan olması
- Girov qoymaq tələbinin olmaması
- Çevik ödəmə qrafiki imkanı
- Vergi ödənişlərinin optimallaşdırılması
- Lizingə xitam verilməsinin asan olması
- Lizing predmetinin asanlıqla dəyişdirilməsi

Lizingin çatışmazlıqları

- Faizlərin kreditə nisbətə daha yüksək olması
- Lizing əmlakına mülkiyyət hüququnun olmaması
- İlkin ödənişin tələb edilməsi
- Lizing əmlakının iki dəfə sənədləşdirilməsi

Lizing Azərbaycanca

- Azərbaycanda lizing haqqında ilk qanun 1994-cü ildə qəbul edilmişdir
- Azərbaycanda lizingin inkişafı, əsasən, 2003-cü ildən başlayır.
- 2003-cü ildən 2008-ci ilə qədər lizing şirkətlərinin portfelində hər il ən azı iki dəfə artım müşahidə edilib
- 2008-ci ildən bəzi imtiyazlar dayandırıldığına görə, Azərbaycanın lizing bazarındakı artım nisbətən azalmışdır

Lizinqlə bağlı mövcud vəziyyət

- Hazırda Azərbaycanda lizinqlə münasibətləri Azərbaycanın Mülki Məcəlləsi (fəsil 38, maddə 747-751) və Vergi Məcəlləsi (maddə 123.1 və maddə 140) ilə tənzimləyir.
- Mülki Məcəllənin lizinqlə barədə qeyd edilən maddəsinin genişləndirilməsi nəticəsində bu sahəni tənzimləyən 1994-cü ildə qəbul edilən Qanun ləğv edilmişdir
- Mövcud qanunvericilikdə lizinqlə digər növləri - operativ və təkrar lizinqlə bağlı müddəalar əks olunmamışdır

Lizinqlə bağlı mövcud vəziyyət

- Azərbaycanda 30-a qədər lizinq şirkəti mövcuddur, lakin onların fəaliyyəti çox məhduudur.
- Lizinq əməliyyatlarının həcmnin ÜDM-ə nisbəti isə 0,5% -dən azdır
- Lizinq bazarında aparıcı yeri “Aqrolizinq” ASC tutur
- Azərbaycanın bank və sığorta sektoru ilə müqayisədə lizinq bazarı zəif inkişaf edib

Azərbaycanda lizinq bazarının problemləri

- Azərbaycanda lizinqin normativ-hüquqi bazası
- Lizinq şirkətlərinin kapitallaşma problemləri
- Azərbaycanın Beynəlxalq Maliyyə Lizinqi haqqında Ottava Konvensiyasına qoşulmaması
- Lizinq şirkətlərinin Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestrinə (MKR) qoşulmaması
- Lizinq sahəsində təşviqedic mexanizmlər və güzəştlərin olmaması
- Lizinq əmlakına sürətli amortizasiyanın tətbiq edilməməsi

Lizingin inkişaf etdirilməsi üçün təkliflər

- Lizing haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi
- Lizinglə bağlı normativ-hüquqi bazanın yeni qanunun tələblərinə uyğunlaşdırılması
- Lizing ödənişlərinə ƏDV-nin tətbiq edilməsinin məqsədəuyğunluğunun öyrənilməsi
- Lizing əməliyyatlarına təşviqedic mexanizmlər və güzəştlərin tətbiq olunması
- Azərbaycanın Beynəlxalq Maliyyə Lizingi haqqında Ottava Konvensiyasına qoşulması istiqamətində addımların atılması

Lizingin inkişaf etdirilməsi üçün təkliflər

- Lizing şirkətlərinin kapitallaşmasına dəstək
- Lizing əməliyyatlarına sürətli amortizasiya üsullarının tətbiq edilməsi
- Lizing əməliyyatlarının statistik uçot sisteminin yaradılması
- Lizing şirkətlərinin Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestrinə (MKR) qoşulması
- Lizing fəaliyyəti üzrə ixtisaslı kadrların yetişdirilməsi

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi

- İqtisadi siyasət sahəsi ilə əlaqəli olan dövlət qurumları
- Potensial lizinq istifadəçiləri
- Lizinq şirkətlərinin rəhbərləri
- Lizinq şirkətlərinə maliyyə ayıra bilən maliyyə institutlarının səlahiyyətli nümayəndələri

Diqqətinizə görə sağ olun!